

Mózes Huba
(1941, Kolozsvár)
irodalomtörténész,
esszéíró, Szabó Lőrinc-díjas

Mózes Huba

„Mi történik a nyelvvel” ...

Könyvtárban tallózva a magyar költészet egyik, Nyugaton letelepedett művelőjének 1997-ben kiadott, első (!) hazai verseskötönyve került a kezembe. Rácsodálkozhattam a múlt század ötvenes éveinek ménfői verseitől az ezredvég oslói alkotásaiig ívelő költői pálya, Sulyok Vince költői pályája kiemelkedő mozzanataira. A Széhalom Könyvműhely gondozásában megjelent, ötödfél évtized terméséből válogató, *Fényörvény életünk* című kötetből három költemény vonta magára külön is a figyelmet. Az 1956 után idegenbe szakadt Sulyok Vince költészetének mesterjegyeit ezekben vélem felfedezni.

A Costa Blanca, a spanyol Sóvidék üdülőjéből 1991. november 8-án keltezett, *Hazád és anyanyelved* című költemény tárgyát tekintve Márai Sándor *Halotti beszédével* rokonítható. A két költemény születése között eltelt évtizedeknek is betudható talán, hogy Sulyok Vince alkotása első olvasásra túlságosan köznapinak tűnik. Többször is el kell olvasnunk ahhoz, hogy az ezredvégi fáradtság és megkopottság jegyei mögött a költői hitelesség és érvényesség jegyeit is felismerjük benne:

„Mi történik a nyelvvel,
a másik életből hozottal,
az anyanyelvvel,
mi történik vele évtizedek
során az idegenben,
hol *ellene* létezik minden,

támadja, ostromolja, rontja
minden órában rádió,

tévé, újság, reklámszöveg
s az az idegen nyelv, amelyben
benne élsz, az utca s munkahelyed
nyelve, az a szükséges, az a második,
amely talán kedves is, szép is,
de mindenképpen létfeltétele
új életednek, hazádnak, autódnak,

pénzednek és egyre inkább,

minden új nappal egyre inkább
az álmaidnak is, a terveidnek –
mi történik az anyanyelvvel,
a távoli múltból, a távoli

.....
hazából magaddal hozottal

.....
az idegen nyelvi közeg
mindennapi támadásai közepette?
Megtépázódik, szürkül, megkopik,
szavakat veszít. színt, zamatokat,

színig telítődik idegenséggel

és süllyed, süllyed a tudattalan
mélyére, mintha feneketlen
kútba süllyedne, honnan csak a múlt
emlékei hozzák föl néhanap
a fényre, s egy-egy verssor, könyv vagy ének...
Jaj annak, akit sorsa kiszakít
hazájából, anyanyelvéből,
de ezerszer jaj annak, aki kész
feledni mindkettőt; mert *új hazát*

s gyűl buborék buborékra ragyogva
 fehérhusu karján.
 Fürdik a nyári sugárban a kert,
 a nagy udvar, a csurgó
 víz tócsákba gyülemlik a porban
 a kék lavor alján.

[...]

Ó, husok édessége, erek vad láza, leányok!

Bár sose múlna, ne hunyna ki tűzed,
 szép fiatalság!
 Éljen más a komor tudománynak,
 hadd legyek én csak
 költő és fiatal, simogatván kedvesem arcát!”

*A Mosdik a szomszéd nagylány a megmaradás
 szószólója éppúgy, mint a kilencvenes évekből
 idézett másik két költemény, a Napos oldal vagy
 a Hazád és anyanyelved.*

Győrfi Sándor: Országzászló–Trianon
 (Szigetszentmiklós, 2010)

Győrfi Lajos: Trianon 1920–2020
 (Hajdúszoboszló, 2020)